

vergadering **C143**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 1 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de beweringen dat de Spaanse inlichtingendienst betrokken was bij aanslag in Barcelona in 2017 – 1329 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het nieuwe memorandum van overeenstemming Taiwan-Vlaanderen – 1379 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het memorandum of understanding over samenwerking tussen Vlaanderen en Taiwan – 1515 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de investeringen van Vlaamse bedrijven in China en de risico's op de mogelijke toegang tot of ongewenste overdracht van strategische kennis en technologie – 1445 (2021-2022)	9
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de donaties van vaccins aan ontwikkelingslanden in de strijd tegen de coronapandemie – 1451 (2021-2022)	13

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de beweringen dat de Spaanse inlichtingendienst betrokken was bij aanslag in Barcelona in 2017 – 1329 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): De Spaanse oud-agent José Manuel Villarejo verklaarde onder ede op dinsdag 11 januari voor het Spaanse hooggerechtshof dat de Spaanse inlichtingendienst, het Centro Nacional de Inteligencia (CNI) een rol zou hebben gespeeld bij de aanslagen op de drukke winkelstraat Ramblas in Barcelona en in Cambrils in 2017. Er vielen bij de aanslag 16 doden en meer dan 120 gewonden. Ook 1 Vlaamse vrouw uit Limburg kwam om het leven. De aanslag werd opgeëist door Islamitische Staat (IS). Over dat laatste bestaat nog wel wat onduidelijkheid, maar een van de moslimterroristen zou in Brussel hebben gewoond en daar ook actief zijn geweest.

Heel opmerkelijk, volgens Villarejo zou de aanslag Madrid goed uitkomen, in die zin dat hij de aandacht zou afwenden van het Catalaanse onafhankelijkheidsreferendum en dat hij de uitslag zo zou beïnvloeden. De verklaringen van Villarejo sluiten aan bij eerdere uitspraken waarin hij al beweerde dat het CNI er alles aan deed om een stokje voor het referendum te steken.

In 2019 onthulde de krant Público dat er banden waren tussen de commandant van de terroristische cel, imam Abdelbaky Es Satty, en het CNI, wat ook bevestigd wordt door die agent. Op basis van uitgebreide inlichtingenbronnen, vertrouwelijke documenten en gegevens van het onderzoek naar die terroristische aanslag, zou blijken dat Es Satty een informant was van het CNI, tot wanneer de aanslagen plaatsvonden. Toch heeft een Spaanse rechter geweigerd om de banden tussen de Spaanse inlichtingendienst en Es Satty te onderzoeken. Ook nam de Spaanse overheid geen enkele moeite om het falen of de nalatigheid van de geheime dienst uit te klaren. Een onderzoekscommissie in het Spaans parlement werd meerdere malen afgewezen.

Hoe kijkt u naar deze kwestie? Had u deze zeer ernstige beschuldigingen al eerder vernomen? Zo ja, wanneer?

Wat is uw visie op de uitspraken van Villarejo?

Moet er volgens u iets ondernomen worden om de waarheid te achterhalen? Zo ja, moet de Europese Unie of de internationale gemeenschap volgens u iets ondernemen om deze beweringen te verifiëren? Moet de Vlaamse Regering hier een rol in spelen, zeker in het licht van het Vlaamse slachtoffer, of bent u van oordeel dat dit op een onpartijdige manier in Spanje zelf uitgeklaard kan worden?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Slagmulder, officieel ben ik niet in kennis gesteld van de uitspraken die de heer Villarejo deed tijdens dit proces, maar uit de berichtgeving erover heb ik begrepen dat Villarejo betrokkenheid van de Spaanse geheime diensten zou insinueren bij de aanslagen op de Ramblas in 2017.

Het is natuurlijk een interne Spaanse kwestie. Vlaanderen wordt niet betrokken of op de hoogte gehouden van lopende gerechtelijke onderzoeken in Spanje. Ik wens daar dan ook niet in tussen te komen of daar uitspraken over te doen. Los daarvan

is het natuurlijk in ieders belang dat de waarheid zo snel mogelijk aan het licht komt. Slachtoffers hebben daar recht op. Laten we ook niet vergeten dat er helaas ook een Vlaamse dame om het leven kwam bij deze aanslag.

Ook in Spanje geldt natuurlijk de scheiding der machten, een van de pilaren van onze democratie. Ik hoop met u dat de waarheid aan het licht komt.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, dank u voor uw antwoord. Deze kwestie is vorige week ook in de Kamer aan bod gekomen. Ook vanuit de federale overheid worden geen acties ondernomen. Dat past natuurlijk in de houding die daar al enkele jaren heerst als het Catalonië betreft. Men verschuilt zich achter het feit dat dit een louter Spaanse aangelegenheid is.

Ik betreur toch ook dat er door de Vlaamse Regering ook geen actie zal worden ondernomen. De N-VA-fractie in de Kamer pleitte voor het aannemen van een meer proactieve houding. Stoere verklaringen. Daar zit uw partij in de oppositie, en hier zit de N-VA in de regering, en levert ze zelfs de minister-president. Een van uw partijgenoten, de heer Loones, werd een tijdje geleden zelfs afgeluisterd door de Spaanse inlichtingendiensten.

Minister-president, indien de verklaringen van die oud-agent waar zijn, dan gaat het in dezen toch om schuldig verzuim bij een terreurdaad, ten koste van onschuldige burgers en dan nog wel wegens politieke redenen, zodat de aandacht voor Catalaanse onafhankelijkheid zou worden verminderd. Als dat allemaal klopt, dan is dat dus echt misdadig. Ik vind dat op zijn minst de Spaanse ambassadeur hierover moet worden aangesproken, zodat zij hierover uitleg kan verschaffen. De betrokkenheid van de Spaanse inlichtingendiensten moet zeker worden onderzocht. Ik vind ook dat u er op het Europese niveau en andere internationale fora voor moet pleiten dat er in dezen toch enige actie zou worden ondernomen, zodat de waarheid voor de families van die slachtoffers naar boven kan komen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank voor uw desbetreffende antwoord. Ik sluit mij volledig aan bij uw standpunt dat de waarheid zo snel mogelijk aan het licht moet komen. Dat is van belang, uiteraard voor de familieleden en de naasten van de dame uit Tongeren die destijds, in 2017 om het leven is gekomen. Het is natuurlijk ook van belang voor de vele andere nabestaanden van de slachtoffers destijds in Barcelona. Dit is natuurlijk ook van belang voor de geloofwaardigheid van de rechtsstaat die Spanje is of zou moeten zijn. Ik steun dan ook alleszins uw oproep dat daarover openheid en duidelijkheid moet worden gegeven door Spanje.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Er werden geen bijkomende vragen gesteld. Voor alle duidelijkheid, ik deel natuurlijk de analyse. Als dat inderdaad zo zou zijn, dan is dat ongemeen belangrijk. Ik heb het daarstraks echter gezegd: in een rechtsstaat, en ik ga ervan uit dat Spanje als lid van de Europese Unie toch een rechtsstaat is, kan men zich politiek natuurlijk niet mengen in onderzoeksdaden die gerechtelijke instanties al dan niet doen. Als dat in Spanje niet zou worden onderzocht, dan zegt dat natuurlijk weer iets over het Spaanse rechtssysteem.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, men zegt dat het Spaanse gerecht nu zijn werk moet doen. Ik wil toch nog eens herinneren aan de

zware vonnissen en gevangenisstraffen die Catalaanse politici kregen wegens het organiseren van een onafhankelijkheidsreferendum, dus wegens het uiten van een mening. Spanje is op dat vlak dus zeker geen modelstaat, integendeel. De vraag is dus of dat in Spanje allemaal wel onpartijdig kan gebeuren.

Ik wil toch ook nog eens wijzen op de hypocriete houding van de Europese Unie: steeds weer dat moraliserende vingertje richting Polen en Hongarije, maar als het bijvoorbeeld over Catalonië gaat, dan wordt er altijd een oogje dichtgeknepen. Minister-president, daarom doe ik toch nog een oproep om toch enige actie te ondernemen op internationaal vlak zolang hierover onduidelijkheid blijft bestaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het nieuwe memorandum van overeenstemming Taiwan-Vlaanderen – 1379 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het memorandum of understanding over samenwerking tussen Vlaanderen en Taiwan – 1515 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Op woensdag 19 januari werd er een nieuw memorandum van overeenstemming getekend tussen Taiwan en Vlaanderen. Zoals u al aanhaalde in uw antwoord op mijn vraag om uitleg van 9 november 2021 in deze commissie, gaat het hierbij in eerste instantie om een overkoepelend memorandum dat de vorige zes samenbrengt in één document. Daarnaast werd de samenwerking binnen verschillende domeinen versterkt. Het nieuwe memorandum richtte ten slotte een tweejaarlijkse Vaste Gemengde Commissie op die de samenwerking moet verbeteren.

De hernieuwde samenwerking met Taiwan komt er terwijl de spanningen tussen Litouwen en China hoog oplopen naar aanleiding van de opening van een diplomatieke post van Taiwan in Vilnius. Daarnaast bereiken ons ook berichten dat Slovenië zijn diplomatieke banden met Taiwan wil versterken, wat vanuit Peking meteen werd veroordeeld. Twee EU-lidstaten liggen hierdoor op ramkoers met China, wat uiteraard opnieuw vraagtekens oproept over de relaties tussen de EU en China, maar ook over de coherentie van het Europees beleid in dit dossier.

Minister-president, kunt u meer toelichting geven bij het nieuwe memorandum van overeenstemming Taiwan-Vlaanderen? Binnen welke domeinen werd er een versterkte samenwerking afgesproken en wat houdt die versterkte samenwerking concreet in?

Werden er al concrete afspraken gemaakt over de timing van de eerste Vaste Gemengde Commissie? Zijn hier al concrete agendapunten die door Vlaanderen op tafel zullen worden gelegd?

Wat is uw visie op het conflict tussen Litouwen en China naar aanleiding van de opening van de diplomatieke post in Vilnius en de mogelijke uitbreiding van het

conflict richting Slovenië? Is er hier geen gebrek aan een coherent buitenlands beleid op EU-niveau?

Hebt u een reactie ontvangen vanuit Peking naar aanleiding van het nieuwe memorandum met Taiwan?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, op 19 januari werd er via videoconferentie een Memorandum of Understanding inzake samenwerking tussen Vlaanderen en Taiwan gesloten. Het memorandum consolideert zes bestaande overeenkomsten en memoranda tussen Taiwan en Vlaanderen inzake investeringen, hernieuwbare energie, onderwijs, werkgelegenheid, gezondheidszorg en wetenschap. Het memorandum vestigt ook een gemeenschappelijke commissie die op regelmatige basis de samenwerking in deze domeinen moet beoordelen en moet onderzoeken of er nog mogelijkheden zijn om de samenwerking in andere domeinen te verbeteren.

U verklaarde in deze commissie als antwoord op een eerdere vraag van mij dat er in het verleden reeds zuur gereageerd werd door Peking op het ondertekenen van dergelijke samenwerkingsakkoorden. Er is daarnet ook verwezen naar Litouwen en Slovenië. Als reactie op de officiële ondertekeningsceremonie van het memorandum rond hernieuwbare energie in 2017 ontving de toenmalige minister-president namelijk een brief van de Chinese ambassadeur waarin hij duidelijk maakte dat Peking deze actie niet apprecieerde.

Minister-president, kwamen er reeds gelijkaardige reacties van China op het afsluiten van het overkoepelend Memorandum of Understanding? Zo ja, wanneer hebt u deze reactie ontvangen en kunt u de precieze inhoud ervan meedelen?

Hoe zal de gemeenschappelijke commissie om de samenwerking te beoordelen en uit te diepen juist functioneren en wie gaat er dan in zetelen?

Zitten er nog andere samenwerkingsakkoorden met Taiwan in de pijplijn?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Eerst en vooral geef ik wat toelichting bij het memorandum zelf. Op 19 januari ondertekenden secretaris-generaal Julie Bynens van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en viceminister van het Taiwanese Ministerie van Buitenlandse Zaken Harry Ho-Jen Tseng digitaal het nieuwe overkoepelende memorandum van overeenstemming betreffende de samenwerking tussen Vlaanderen en Taiwan. De Taiwanese delegatie werd in het Errerahuis fysiek vertegenwoordigd door Ming-Yen Tsai van het Taipei Representative Office in Brussel. De Taiwanese functionarissen in Taipei namen digitaal deel.

Vlaanderen en Taiwan hadden al zes bestaande overeenkomsten lopen. Om de bilaterale samenwerking en betrekkingen verder te versterken, werd beslist om één memorandum van overeenstemming op te stellen dat al deze reeds bestaande memoranda samenbrengt.

Dat overkoepelend memorandum biedt een kader voor samenwerking op het gebied van onderwijs, volksgezondheid en welzijn, milieubeleid, innovatie, schone technologieën, bedrijven en investeringen, werkgelegenheid en beroepsopleiding, wetenschap en hernieuwbare energie.

Voorlopig worden er geen andere samenwerkingsovereenkomsten met Taiwan voorbereid.

Wat betreft de vraag of er al concrete afspraken over de timing van de eerste vaste gemengde commissie en over de agendapunten werden gemaakt, werd in het overkoepelende memorandum inderdaad afgesproken om een tweejaarlijkse vaste gemengde commissie te organiseren tussen Taiwan en Vlaanderen. De bedoeling daarvan is om de samenwerking verder te overlopen, te evalueren, te bediscussiëren en te verbeteren. Tot nu toe zijn er nog geen concrete plannen gemaakt over die vaste gemengde commissie en ook niet over wie er zitting zal in hebben. Zowel Vlaanderen als Taiwan heeft de bedoeling om dat op het juiste moment te laten plaatsvinden en daarover ook goede afspraken te maken.

Wat betreft mijn visie op het conflict tussen Litouwen en China en over de mogelijke uitbreiding met Slovenië, maken de opening van de Taiwanese diplomatieke post in Litouwen en de Sloveense ambities om intenser met Taiwan samen te werken, de relaties tussen de Europese Unie en zowel Taiwan als China inderdaad erg actueel. De algemene politieke lijn van de Europese Unie is er een van solidariteit met Litouwen. Op 19 oktober 2021 stelde eurocommissaris Margrethe Vestager in naam van de Hoge Vertegenwoordiger van het Europese buitenlandbeleid Josep Borrell dat de militaire spanningen tussen Taiwan en China een rechtstreekse impact hebben op de Europese veiligheid en welvaart. De Europese Unie ijvert voor dialoog en wil unilaterale acties vermijden die de spanningen kunnen vergroten in de Straat van Taiwan. Vlaanderen schaart zich achter dat standpunt. De meeste landen, waaronder ook de lidstaten van de Europese Unie, erkennen de Volksrepubliek China als het echte China, maar blijven niettemin op ambtelijk niveau contacten onderhouden met Taiwan. De Europese Unie onderhoudt een handels- en investeringsdialoog met Taiwan alsook met Hongkong, weliswaar binnen het kader van het een-Chinabeleid. Ook Vlaanderen stelt zich realistisch en pragmatisch op, en volgt die Europese lijn. Het een-Chinabeleid komt niet in het gedrang, maar Vlaanderen streeft tegelijkertijd wel sterke ambtelijke relaties met Taiwan na.

Ik heb inderdaad een reactie vanuit Peking ontvangen. Het Chinese ministerie van Buitenlandse Zaken vroeg de Belgische ambassade in China om uitleg. De Belgische ambassadeur nam vervolgens contact op met het Vlaamse Departement Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie. Desgevraagd zorgden mijn diensten voor toelichting bij de ondertekeningsceremonie. Er werd ook verzekerd dat er geen conflict is met het een-Chinabeleid. Zoals ik al aanstipte in mijn antwoord op uw vorige vraag, gaat het om een samenwerking op ambtelijk niveau.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister-president, ik wil u in eerste instantie bedanken voor het initiatief over de versterking van de samenwerking dat hier op poten werd gezet. Dat ligt in de lijn van de resolutie die deze commissie heeft goedgekeurd. Het versterken van die banden was een van de prioriteiten daarin. Taiwan is niet alleen een belangrijke strategische handelspartner als een producent van halfgeleiders die nodig zullen voor de elektrische auto's in de toekomst en voor computerchips, maar daarnaast blijf ik ook graag hameren op het recht van elk volk om zijn toekomst zelf te kunnen bepalen. We zien dat dictatoriale regimes het vandaag zeer moeilijk hebben met een dergelijke vorm van democratie. Oekraïne, Hongkong en Taiwan zijn de bekendste slachtoffers.

Wat betreft de houding van de Europese Unie begrijp ik dat we niet moeten vervallen in een scherpe retoriek ten aanzien van China. Een conflict met Peking heeft geen enkele zin en brengt ook Taiwan geen stap vooruit. De Europese Unie moet wel proberen, zeker nu ook wat de situatie met Litouwen betreft, om met één stem te spreken en misschien een aantal rode lijnen in dit conflict te bepalen. Die rode lijnen zijn momenteel heel populair met betrekking tot het conflict in

Oekraïne. We moeten ook ten aanzien van China een grens durven te trekken en militair ingrijpen op het eiland is bijvoorbeeld een no pasarán.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, bedankt voor uw antwoord.

Dat memorandum tussen Vlaanderen en Taiwan is een goede zaak. Er waren uiteraard reeds zes bilaterale memoranda; het feit dat men die nu bundelt, is zeker positief.

Er zitten geen bijkomende memoranda in de pijplijn, zo heb ik begrepen, maar ik vermoed dat men de samenwerking wel verder wil uitdiepen. Dat maak ik toch op uit uw antwoord. Ik ben blij dat de algemene lijn in Vlaanderen ook solidariteit is met Litouwen en Taiwan.

Blijkbaar heeft China uitleg gevraagd omtrent de stappen die de Vlaamse Regering heeft gezet, maar de Vlaamse Regering heeft geantwoord – en op dat vlak wil ik toch wel wat verduidelijking – dat er van onze kant uit geen conflict is met het een-Chinabeleid. Hopelijk heb ik dat niet verkeerd begrepen. Tenzij ik me vergis – ik denk het niet – hoort Taiwan volgens China bij dat ene China. Ik ga ervan uit dat de Vlaamse Regering er een andere mening op nahoudt en duidelijk stipuleert dat ze respect opbrengt voor de autonomie van Taiwan.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Het evenwicht vinden tussen de impact van China enerzijds en anderzijds het versterken van onze samenwerking met Taiwan en erkenning van Taiwan binnen de Wereldgezondheidsorganisatie, is belangrijk voor ons. We hebben ook de resolutie waar collega Nachtergaele al naar verwees.

De domeinen waarop we willen samenwerken zijn ook domeinen waar we met Vlaanderen voortrekker in zijn en sterk in staan. Dat biedt dus heel wat opportuniteiten. En we moeten ook eerlijk zijn: Taiwan heeft tijdens de pandemie op economisch vlak sterke vooruitgang geboekt, dus op dat vlak kunnen wij leren van hun expertise.

Ik heb daarnet verwezen naar de Wereldgezondheidsorganisatie. U weet dat de EU gerechtelijke stappen zet om dat verbod op Litouwse producten aan te kaarten. Minister-president, ik weet niet of u de mogelijke impact kunt duiden op de Vlaamse export naar China?

Een tweede element: ik zit ook in de Landbouwcommissie en u weet ongetwijfeld dat de crisis in de varkenssector welig tiert en onze varkensboeren zorgen baart. Een van de landen die ons varkensvlees nog altijd niet aanvaardt, is Taiwan. In de marge van deze vraag wil ik ervoor pleiten om dat aspect mee te nemen en op dat vlak mee aan de kar te duwen, zodat die markt weer opengesteld kan worden.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat de verdere uitdieping van die samenwerkingsakkoord betreft: eigenlijk zijn dit de domeinen waarbinnen wij willen samenwerken met Taiwan. Ik denk dat dat het hele spectrum van onze interesses afdekt. Op dit moment zit er dus niets in de pijplijn, want we zien gewoon geen verdere domeinen. Duiken die wel op – panta rhei; de wereld is altijd in verandering – of komen er vragen vanuit Taiwan, dan gaan we die natuurlijk bekijken. Maar op dit moment zijn we voldaan met wat hier afgesloten is.

Wat het een-Chinabeleid betreft: daarmee heb ik niets anders willen zeggen dan dat we er dezelfde relatie op willen nahouden met Taiwan als met Hongkong en dat we dus de autonomie van Taiwan erkennen net zoals we die van Hongkong erkennen.

Mevrouw Talpe, Van Flanders Investment & Trade (FIT) of het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) heb ik nog geen enkel signaal dat er significante effecten zouden zijn op dit moment. De meest recente exportcijfers heb ik niet, maar we hebben wel die van 2021 en daar is niets van te zien.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Als Vlaams nationalist en gezien de geschiedenis van de Vlaamse Beweging heb ik altijd sympathie voor de underdog, zeker als die een eigen koers wil varen. Ik denk dat, als we een dialoog tussen China en Taiwan willen stimuleren, die er pas kan komen als we Taiwan vanuit het Westen blijven steunen als een gelijkwaardige gesprekspartner. Ik wil u dan ook bedanken om dat te blijven doen en dat te blijven opvolgen.

Ik wil ook nog even aansluiten bij de opmerking van mevrouw Talpe. In de wandelgangen gaat alvast rond dat er goed nieuws zit aan te komen op het vlak van die importban op varkensvlees. Ik denk ook dat het zou helpen, minister-president, als u een duwtje zou kunnen geven in de goede richting. Dat zou voor onze sector heel belangrijk zijn.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Collega Nachtergaele, als Vlaams nationalist heb ik dezelfde sympathie voor de underdog, dus ik volg uw redenering.

Minister-president, ik ben blij dat u daarnet duidelijk hebt gesteld dat u de autonomie van Taiwan erkent. Dat zullen ze daar graag horen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de investeringen van Vlaamse bedrijven in China en de risico's op de mogelijke toegang tot of ongewenste overdracht van strategische kennis en technologie – 1445 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Zakendoen in China houdt altijd risico's in omdat kennis en technologie in handen kan komen van Chinese overheidsdiensten die deze technologie inzetten voor zaken waar ze niet voor ontwikkeld is of gebruikt zou moeten worden, zoals mensenrechtenschendingen. Terwijl Chinese investeringen in Europa en Vlaanderen steeds vaker streng worden gecontroleerd op ongewenste kennisoverdracht en staatsinvloed, bestaat er geen vergelijkbaar mechanisme voor samenwerkingen tussen Vlaamse en Chinese bedrijven en investeringen in China, met alle mogelijke risico's van dien.

Uit een Nederlands onderzoek van december 2021 bleek dat ruim 1100 Nederlandse bedrijven of buitenlandse bedrijven gevestigd in Nederland momenteel een dochteronderneming of joint venture in China hebben. Vaak gaat het om investeringen van eerder onschuldige sectoren, zoals voeding of toerisme, maar er

zijn ook geavanceerde samenwerkingen die op geopolitiek en economisch vlak voor China van enorm economisch belang zijn, zoals de productie van halfgeleiders, medische technologie of communicatietechnologie.

Volgens het Den Haag Centrum voor Strategische Studies (HCSS) is er nog niet voldoende aandacht voor Europese investeringen in en samenwerkingen met China. Sinds 2019 classificeert de Europese Unie China wel als een systeemrivaal. Eind 2020 lanceerde de Europese Unie een screeningsmechanisme om investeringen van buiten de Unie in kaart te brengen en ongewenste technologieoverdracht bij lidstaten hoog op de agenda te zetten. Ook in Vlaanderen werden de eerste stappen gezet ter bescherming van de strategische sectoren, onder andere met het Bestuursdecreet dat op 1 januari 2019 in werking trad en waarmee de Vlaamse Regering de belangen in strategische sectoren, zoals energie, transport en infrastructuur, heel gericht kan beschermen.

Investeringen in China blijven evenwel buiten schot. Nochtans blijkt uit onderzoeken van journalisten en mensenrechtenorganisaties dat buitenlandse bedrijven die geïnvesteerd hebben in China, soms ongewenst bijdragen aan bijvoorbeeld het surveillanceapparaat in bepaalde Chinese provincies. Ik heb een voorbeeld daarvan opgenomen in mijn vraagstelling.

Er bestaan wel zwarte lijsten als sanctie. De VS heeft intussen meerdere bedrijven op een zwarte lijst gezet, waardoor deze geen producten of technologie meer mogen verkopen aan China. Uit het eerder vernoemde Nederlands onderzoek blijkt evenwel dat deze bedrijven vaak via Europa het Amerikaanse sanctiebeleid trachten te omzeilen. Bovendien hebben individuele bedrijven in tegenstelling tot landen geen verplichting om de internationaal erkende mensenrechtenverdragen te respecteren.

Het is dus duidelijk dat joint ventures van Europese en dus ook Vlaamse bedrijven in China een blinde vlek zijn. Een regelgeving om ongewenste investeringen in China te voorkomen, dringt zich dus op.

Hebt u zicht op het aantal Vlaamse bedrijven die een dochteronderneming of joint venture in China hebben?

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat Vlaamse bedrijven daar zonder toezicht investeren in bepaalde technologieën of andere zaken die politiek of economisch gevoelig kunnen liggen? Zo neen, waarom niet? Wat is uw standpunt daarover?

Is het niet bizar dat Vlaanderen via het Bestuursdecreet wél kan optreden tegen investeringen van Chinese bedrijven in Vlaamse strategische sectoren, maar dat de Vlaamse overheid geen enkele controle heeft op de Vlaamse bedrijven die in China gaan investeren? Acht u het niet noodzakelijk om, net zoals met de export van strategische goederen, een beleid via een registratiemechanisme of via een investeringstoets te ontwikkelen om investeringen tegen te gaan die voor ongewenste doeleinden kunnen worden gebruikt?

Deelt u de mening dat Vlaamse bedrijven niet kunnen samenwerken met bedrijven die op een buitenlandse sanctielijst staan? Zo neen, waarom niet? Zo ja, hoe kan de Vlaamse overheid dat controleren?

De Europese Unie heeft reeds getracht stappen te ondernemen om ongewenste investeringen in China te voorkomen. Bent u bereid om op Europees niveau te pleiten voor duidelijke regels die die ongewenste investeringen kunnen voorkomen? Kunt u toelichten waarom u dat al dan niet wenst te doen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Jans, wat de cijfers betreft, gebaseerd op de data van Bel-first hebben ongeveer 160 Vlaamse bedrijven een dochteronderneming in China. Verder blijkt uit een recente bevraging van BenCham, de Kamer van Koophandel voor de Benelux, dat het aantal joint ventures van Benelux-bedrijven in China sterk daalt. Investerings gebeuren meestal door grote bedrijven, die bijna allemaal beschikken over een compliancemanager.

Ik zal uw tweede en derde vraag samen beantwoorden. Algemeen ben ik, en de Vlaamse Regering met mij, een voorstander van vrijhandel. Ook voor innovatie is internationale samenwerking uitermate belangrijk. We zijn echter niet blind voor eventuele risico's. Specifiek voor investeringen in het buitenland hebben we instrumenten van exportcontrole, waarbij ook technologieoverdracht in beeld komt. Zo is er reeds een uitvoervergunning nodig van de dienst Controle Strategische Goederen van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken indien de investering in China een overdracht van gecontroleerde technologie of kennis inhoudt. Sensibiliseren omtrent de eventuele risico's die gepaard gaan met buitenlandse samenwerking blijft natuurlijk ook belangrijk, zowel bij de overheidsdiensten en de privésector als in de onderzoekswereld.

U vroeg mijn mening over de vraag of Vlaamse bedrijven kunnen samenwerken met bedrijven die op buitenlandse sanctielijsten staan. Vlaanderen is, net als de EU en de rest van de EU-lidstaten, van mening dat een extraterritoriale toepassing van sancties in strijd is met het internationaal recht. De zogenaamde Europese Blokkeringsverordening wil vermijden dat Europese en Vlaamse bedrijven buitenlandse sanctielijsten zouden volgen zonder dat er een equivalente sanctie geldt in de Europese rechtsorde. Ik kan uw mening dan ook niet delen. Dat zou neerkomen op een schending van het Europese en het internationale recht. Bedrijven die niet op een Europese of internationale sanctielijst staan, zijn 'open for business' voor onze bedrijven. Dat gezegd zijnde, zijn we natuurlijk alert voor eventuele gegronde bezorgdheden die aan de grondslag liggen van buitenlandse sanctielijsten. We hanteren echter de bestaande internationale en Europese sancties. De Vlaamse bedrijven zijn verplicht om die te volgen. Als het gaat om een samenwerking die uitvoer inhoudt van goederen, software of kennis die onder exportcontrole vallen, is er bovendien steeds een uitvoervergunning nodig van de dienst Controle Strategische Goederen. De bezorgdheden die maken dat een bedrijf op een buitenlandse sanctielijst figureert, spelen ook mee in de afwegingen die Vlaanderen maakt bij uitvoervergunningen. De dienst Controle Strategische Goederen heeft ook een bewustmakingstaak, vooral wat de eventuele impact van samenwerking op de naleving van mensenrechten betreft. Flanders Investment & Trade (FIT) speelt die sensibiliserende rol ten aanzien van de Vlaamse bedrijfswereld. Ook op het gebied van bewustmaking leveren we dus inspanningen richting onze bedrijven.

Ik kom tot uw laatste vraag, over de stappen van de EU om ongewenste investeringen in China te voorkomen. De EU streeft in twee richtingen eenzelfde toegangsniveau tot buitenlandse investeringen na. Daarnaast is een evenwichtige economische relatie met China belangrijk. Ik meen dat dat ook voor Vlaanderen een leidraad is. Ik wil echter nuanceren: er is een verschil tussen het niet actief promoten van bepaalde investeringen en het verbieden ervan. We zijn geen staatsgeleide economie, en we willen dat ook niet worden.

Bovendien is, zoals ik al zei, internationale samenwerking cruciaal voor innovatie. Het is een delicate evenwichtsoefening tussen open samenwerking enerzijds en bewust zijn van risico's anderzijds. Ik ben mij daar heel goed van bewust. Er is natuurlijk het probleem van een drain van innovatie van hier naar China, maar de innovatie die in China gebeurt, is natuurlijk ook fenomenaal. Het is dus een heel subtiel evenwicht. Mijn diensten zijn zich absoluut heel goed bewust van de risico's, van de gevaren, maar enige subtiliteit is in dezen aan de orde, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister-president, bedankt voor uw heldere antwoord. U had het over 160 Vlaamse bedrijven. Ik leer uit uw antwoord dat u wijst op een aantal zaken die inderdaad bestaan: de uitvoervergunning, de controle op strategische goederen. U hebt mij ook gewezen op het verschil tussen het niet actief promoten en een verbod. Uw standpunt over de straflijsten die bestaan in het buitenland, was ook duidelijk. Ik leer ook dat FIT – mevrouw Tillekaerts, welkom alvast in deze commissie – eveneens een grote rol kan spelen wat de bewustmakingstaak betreft. Daarnaast ben ik ook niet doof voor wat u zegt over vrijhandel. We hebben daar natuurlijk ook al eerder over gesproken hier. Het is een delicaat evenwicht. De Nederlandse studies wijzen op misbruiken in China, op mensenrechtenschendingen. Dat staat natuurlijk in contrast met de vrijhandel, het laten investeren, maar er is het goed bewust maken van mensen en bedrijven van mogelijke gevaren en het niet actief promoten. Ik ga uw antwoord er zeer goed op nalezen wat dat betreft. Ik heb op dit moment geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister-president, in uw beleidstoelichting bij de begroting 2022 hebt u verwezen naar het feit dat de diensten de werkzaamheden omtrent het Europese kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen nauwgezet volgen. De Europese verordening van 19 maart 2019 is al in werking getreden. Momenteel is er wel nog geen interfederaal screenings-mechanisme opgezet. De besprekingen tussen de federale overheid en de gewesten zijn nog steeds gaande. Deze onzekerheid doet wel afbreuk aan het investeringsklimaat, als we weten dat reeds achttien lidstaten zo'n instrument hebben opgezet. Het is ter zake belangrijk dat ondernemingen niet mogen worden onderworpen aan te veel administratieve formaliteiten en dat de doorlooptijden van de screenings-procedure niet te lang zijn. Hebt u een stand van zaken wat die interfederale gesprekken betreft? Hoe komt het dat er nog steeds geen interfederaal screenings-mechanisme werd opgezet? Welke elementen zijn voor u essentieel om te beschermen bij het uitwerken van zo'n interfederaal screeningsmechanisme?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, dank voor uw omstandig antwoord. We weten natuurlijk dat er inderdaad economische opportuniteiten zijn voor de groeiende Chinese markt. Er zijn ook heel wat succesverhalen, maar er zijn ook heel veel obstakels bij de export naar China. Vlaanderen heeft reeds jaren een tekort met China op het vlak van de goederenhandel van tussen 5 en 10 miljard euro. Er is vooral een groot gebrek aan wederkerigheid in de economische relaties, wat vooral te wijten is aan een moeilijke toegang tot de Chinese markt. De organisatie van de Chinese markt is gericht op het verder uitbouwen van de eigen industriële capaciteit door concurrentie van buitenlandse bedrijven te beperken. Vlaanderen heeft natuurlijk ook wel een mooi aanbod. Ongetwijfeld weet u dat de investeringen in China gereguleerd zijn door de Foreign Investment Law, met beperkingen op buitenlands eigenaarschap en verplichte joint ventures met lokale partners. Het was en is de bedoeling om op basis van het principiële akkoord Comprehensive Agreement on Investment die wederkerigheid tussen de Europese Unie en China te vergroten, maar dat is dus voorlopig opgeschort.

Ik weet niet of u daar voorlopig misschien een stand van zaken kunt geven. U weet dat dat te maken heeft met sancties die door China werden opgelegd ten aanzien van EU-officials. Maar misschien hebt u daar een stand van zaken, tenzij we daar een afzonderlijke vraag om uitleg over moeten stellen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Jans heeft geen bijkomende vragen gesteld.

Mijnheer Tommelein, het is een fantastische brug van het gevaar van investeringen in China naar de vraag die hier om de veertien dagen passeert. Ik kan dus eigenlijk heel gemakkelijk verwijzen naar mijn antwoord van vorige week – als ik mij niet vergis – of van de week ervoor, want sindsdien is er eigenlijk niets meer geëvolueerd in die interfederale besprekingen rond het screeningsmechanisme. Wat voor ons daarin belangrijk is, is ten eerste dat dat een intrafederaal agentschap is, ten tweede dat gewesten die niet betrokken zijn bij een bepaalde investeringsopportunity geen blokkering kunnen uitspreken voor andere gewesten, en ten derde dat de interferentie wel degelijk beperkt wordt door zaken die de veiligheid aangaan en er geen andere parameters kunnen meespelen. In die zin lopen de besprekingen verder en is dat belangrijk. Maar er zijn natuurlijk nog andere 'chantiers' inzake buitenlands beleid waar we met de federale overheid tot een vergelijk moeten komen. Die zijn ook belangrijk. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de samenwerkingsakkoorden van 1994. De ene zijn belang kan misschien gekoppeld worden aan de andere zijn belang in dezen. Een goede verstaander heeft dus maar één woord nodig.

Mijnheer Vanlouwe, dank u voor die vraag, maar dat heb ik hier nu niet zo direct bij mij om daar een concreet en correct antwoord op te geven. Beide vind ik nogal belangrijk. Als u dat hetzij schriftelijk hetzij via een vraag om uitleg doet, kunt u alle informatie daarover krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de donaties van vaccins aan ontwikkelingslanden in de strijd tegen de coronapandemie – 1451 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Uit de meest recente cijfers van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) van half januari blijkt dat sinds de start van het COVAX-programma (COVID-19 Vaccines Global Access) er maar 1 miljard van de beloofde 2 miljard coronavaccins verzonden zijn naar de ontwikkelingslanden. Dat is natuurlijk onvoldoende om de pandemie wereldwijd adequaat aan te pakken. Volgens de WGO zijn het de rijke landen die zich schuldig maken aan hamstergedrag door grote voorraden aan te kopen en te stockeren. Dat is een van de belangrijkste oorzaken voor het gebrek aan een wereldwijde aanpak van de pandemie. Daardoor gaan er veel minder vaccins naar de armere landen dan wat er eerder beloofd werd en dat leidt tot een ongelijke verdeling en tot het risico op het ontstaan van nog varianten die uiteindelijk ook onze gezondheid kunnen bedreigen. Vaccinongelijkheid dreigt op die manier bij te dragen aan het blijvend aanslepen en telkens opnieuw opwakkeren van deze pandemie. Bovendien zei de Duitse minister van Ontwikkelingssamenwerking recent nog dat te weinig landen deelnemen aan de financiering van COVAX. Volgens de minister zijn het enkel Zweden, Noorwegen, Canada, de VS en Duitsland die het meeste geven.

Daarnaast stelt er zich ook nog een tweede probleem in de landen zelf. Lage-inkomenslanden die vaccins ontvangen via het COVAX-programma, kunnen die niet altijd opslaan of tijdig toedienen. Alleen al in december zijn er daarom zeker 100 miljoen dosissen geweigerd, zo stelde de directrice van de dienst

bevoorradingen bij het United Nations Children's Fund (UNICEF) tijdens een recente hoorzitting in het Europees Parlement. In oktober en november werden ook al 15 miljoen dosissen AstraZeneca die door de EU waren gedoneerd aan verschillende landen, geweigerd. Drie kwart daarvan was nog minder dan tien weken houdbaar op het moment dat ze aankwamen in het land van bestemming.

Een van de bottlenecks voor de inzet van gedoneerde vaccins is de beperkte koelcapaciteit om deze vaccins op te slaan en verder te verdelen. Bovendien slaagt men er ook niet in om de vaccins toe te dienen voor het verlopen van de houdbaarheidsdatum. Vaak komen die vaccins uit stocks van de rijke landen die deze al een tijdje eerder hadden aangekocht en worden deze weggeschonken relatief kort voor het verstrijken van de houdbaarheidsdatum. De ontwikkelingslanden hebben juist nood aan vaccins die nog redelijk lang houdbaar zijn, om ook de vaccinatiecampagnes lokaal beter te kunnen plannen en uit te rollen.

Collega's, het is echt belangrijk dat er een wereldwijde vaccinatie komt en vooral dat er een gelijke toegang is tot die vaccins. De meest recente cijfers maken duidelijk dat dit niet het geval is. Wereldwijd zijn al meer dan 9 miljard dosissen toegediend. Maar in 90 landen is het doel om tegen eind 2021 40 procent van de bevolking te vaccineren, niet gehaald, volgens mij terecht tot grote onvrede van de WGO. In de minst ontwikkelde landen heeft slechts 8,5 procent van de bevolking minstens één dosis ontvangen, volgens cijfers van Our World in Data. Alleen al op het Afrikaanse continent heeft meer dan 85 procent van de bevolking – dat zijn ongeveer 1 miljard mensen – nog geen enkele dosis gekregen. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat het net daar is dat de omikronvariant ontstaan en verspreid is.

Kortom, er zal een grote en efficiënte inspanning nodig zijn om de finale doelstelling van 70 procent gevaccineerden wereldwijd te behalen tegen juli 2022. Daarom heb ik de volgende vragen, minister-president.

Hoeveel vaccins heeft Vlaanderen tot op heden gedoneerd, hetzij via COVAX, hetzij rechtstreeks aan ontwikkelingslanden? Over welke soorten vaccins ging het? In hoeverre is er samenwerking met het federale niveau inzake die donaties? Wat is de laatste stand van zaken van de door Vlaanderen/België beloofde vaccins?

U zult ook bekend zijn met de door UNICEF geschetste problemen met betrekking tot het weigeren van vaccins door ontwikkelingslanden. Hebt u weet van Vlaamse donaties die geweigerd of uiteindelijk niet gebruikt werden? Op welke wijze tracht ons beleid die hindernissen op te vangen en te vermijden?

In hoeverre speelt het type vaccin een rol bij het weigeren van vaccins en wat is daarvan de achterliggende reden? Houdt Vlaanderen daar rekening mee in zijn donatiebeleid?

Hebt u enig zicht op nog ongebruikte vaccins die gestockeerd liggen en dreigen verloren te gaan, zowel in Vlaanderen als bij COVAX? Welke maatregelen kunnen we nemen om dit te voorkomen? In hoeverre is COVAX in staat vaccins die worden geweigerd een nieuwe bestemming te geven?

COVAX is niet alleen afhankelijk van donaties, maar koopt ook rechtstreeks aan bij de producenten. Daarom voorziet het 7 miljard dollar in 2022 dat het via giften van overheden en private donoren ontvangt. Hoeveel zal Vlaanderen hiertoe via het budget ontwikkelingssamenwerking bijdragen? Indien er geen financiële bijdragen voorzien werden, kunt u aangeven waarom dit het geval was?

Ontwikkelingslanden hebben vaak ook te kampen met distributie- en logistieke problemen en met een tekort aan medisch materiaal, denk maar aan injectiespuiten en de koelinstallaties waar ik al naar verwees. Op welke wijze draagt

Vlaanderen bij om deze problemen aan te pakken zodat een vaccinatie in de ontwikkelingslanden gegarandeerd is?

Dit was een heel uitgebreide vraag. Ik ben benieuwd naar uw antwoorden, minister-president.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, ik geef eerst en vooral wat cijfers. In 2021 heeft België beloofd om 4 miljoen vaccindosissen te donoren aan ontwikkelingslanden. Uit de cijfers blijkt dat deze doelstelling met 8 miljoen leveringen werd verdubbeld. De belofte was 4 miljoen, we zijn naar 8 miljoen gegaan.

We doen het daarmee beter dan onze buurlanden. Alle landen van de Europese Unie samen beloofden tegen eind 2021 250 miljoen leveringen toe te kennen. Er zijn effectief 255 miljoen dosissen geleverd. Je zou bijna kunnen zeggen dat wat meer geleverd is dan de belofte, van België komt. Terwijl België zijn belofte verdubbelde, behaalde de Europese Unie in haar geheel haar belofte maar net.

De aankoopkosten zijn in België als volgt verdeeld. De federale overheid neemt 80 procent van de kosten op zich. De deelstaten nemen 20 procent op zich, waarvan Vlaanderen 57,68 procent.

Dat betekent concreet dat van de 8 miljoen geleverde dosissen in 2021 er 923.598 voor rekening van Vlaanderen zijn. Dat is 57 procent.

Een overzicht van de soorten vaccins en bestemmingen wordt u als schriftelijke bijlage bezorgd.

Het ministerie van Volksgezondheid en het ministerie van Buitenlandse Zaken van de federale overheid coördineren de vaccingiften. Dat vergt een goede logistieke voorbereiding.

Aangezien België grote orders voor vaccins heeft binnengehaald, schenkt het zijn overschot. In werkelijkheid gebeurt de donatie nog voor de levering. Tussen de bestelling en de levering ligt er een hele periode en op het moment van de levering weten we al wat we nodig zullen hebben binnen het bestek. De vaccins komen hier niet in de stock terecht, maar gaan onmiddellijk richting COVAX en de ontwikkelingslanden. Elke maand worden de vaccinatieprognoses opnieuw bekeken. Er wordt dan onderhandeld tussen de donor, de begunstigde, de fabrikant van het vaccin en het COVAX-mechanisme. Zodra een overeenkomst is ondertekend, kunnen de dosissen rechtstreeks van het laboratorium aan het ontvangende land worden geleverd.

Specifiek wat betreft de vaccindonatie aan Mozambique heeft Vlaanderen een faciliterende rol gespeeld bij de totstandkoming van het akkoord met het land. Tot op heden gaat het over volgende hoeveelheden: 149.760 dosissen AstraZeneca, die in Maputo aankwamen op 20 oktober 2021; 207.300 dosissen AstraZeneca, in Maputo geleverd op 8 november 2021; 1.209.600 dosissen Johnson & Johnson, op 7 januari 2022 in Maputo geleverd. Er zitten ook nog 1.188.000 dosissen Johnson & Johnson in de pijplijn.

De uiteindelijke toediening is in handen van de ontvangende landen. Er worden enkel akkoorden gesloten wanneer we ervan kunnen uitgaan dat de dosissen effectief toegediend kunnen worden.

Ik verneem dat eventuele weigeringen niet de voornaamste hindernis zijn voor het tijdig toedienen van de vaccins. U moet weten dat er op dit moment grote tekorten

zijn aan vaccins; er zijn meer gegadigden dan beschikbare dosissen. Alle geëxporteerde vaccins worden als veilig beschouwd door het Europees Geneesmiddelenbureau en voldoen dus aan strenge kwaliteitscriteria.

Wat betreft uw vraag over de ongebruikte vaccins, wordt – zoals ik daarnet zei – telkens op voorhand een inschatting gemaakt van mogelijke overschotten, nog voor die de fabriek verlaten. Dat is een continu proces. Ik kan u momenteel geen overzicht geven van de overschotten. Dat cijfer varieert sterk doorheen de tijd. Het belangrijkste is dat erop wordt toegezien dat er geen ongebruikte dosissen overblijven. Dat gebeurt in nauwe overeenstemming met de fabrikant, COVAX en de ontwikkelingslanden die ingaan op ons aanbod. Het is niet zo dat we een stock hebben liggen en dat we die naar COVAX sturen als die niet opgeraakt. Op het moment dat het vaccin vertrekt uit de fabriek van de fabrikant, komt het ofwel naar hier ofwel naar COVAX omdat we te veel hebben aangekocht voor wat we nodig hebben.

Volgens recente cijfers, die ook in De Standaard verschenen, zijn in België zo'n 45.765 dosissen verloren gegaan. Er worden door de federale overheid enkel dosissen geleverd die nog minstens 2,5 maand houdbaar zijn, zodat zo veel mogelijk wordt vermeden dat in het ontvangende land de vaccins moeten worden vernietigd. Dat is op het totaal een tamelijk klein percentage.

COVAX koopt ook rechtstreeks aan bij de producenten. U vroeg wat er in het budget is voorzien. Op dit moment beperkt de steun van Vlaanderen zich tot de donaties van vaccins zelf. De federale overheid voorzag in 2021 in totaal 4 miljoen euro aan het mechanisme. Voor 2022 voorziet men een verdubbeling van die bijdrage tot 8 miljoen euro. Ik denk dat er tussen de regio's en de federale overheid op dat vlak complementair wordt gewerkt, waarbij Vlaanderen zich toespitst op het optimaliseren van de omstandigheden in de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Ik heb u daarnet het voorbeeld van Mozambique gegeven.

Wat betreft de problemen binnen de ontwikkelingslanden zelf geef ik u mee dat bij elke dosis die ons land via COVAX doneert, ook een bijdrage van 0,4 euro per dosis wordt vrijgemaakt voor het vervoer en de aankoop van het nodige materiaal om de vaccins veilig toe te dienen.

De Vlaamse Regering kende een bijdrage toe aan het Impact Licencing Initiative dat zich zal richten op het ondersteunen van Zuid-Afrika bij het overbruggen van de 'last mile cold chain challenge'. Dat is een uitdaging die voortvloeit uit de specifieke technische vereisten om het vaccin op een veilige manier tot bij de gebruiker te krijgen.

In Mozambique heeft Vlaanderen de levering van de vaccins gefaciliteerd in nauwe samenwerking met het gezondheidsministerie ter plaatse. Ik verneem dat de dosissen vlot bij de Mozambikaanse bevolking terechtkomen. Ik heb gisteren de ambassadeur van Mozambique nog ontmoet en die heeft ons uitdrukkelijk hartelijk bedankt voor de hulp die Vlaanderen in de strijd tegen de coronapandemie heeft geleverd.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, ik dank u voor de verduidelijking. Het was enorm interessant om te horen zowel hoe die stockage alsook de financiële ondersteuning van Vlaanderen voor de vaccins gebeurt. Dat geldt ook voor de cijfers: België heeft 4 miljoen vaccins beloofd en heeft er acht miljoen geleverd. We kunnen duidelijk horen dat we het dubbel zo goed doen als wat er beloofd was.

We moeten niet alleen kijken naar en vergelijken met wat we beloven, maar ook naar wat er echt nodig is en wat de andere landen doen. Op Europees vlak is de belofte misschien niet waargemaakt. Het is interessant om even te kijken naar onze noorderburen. We doen dat graag en vaak. Nederland heeft formeel 22,5 miljoen vaccins van COVAX in 2021 en 2022 ook rechtstreeks aan de landen zelf geleverd. Ik vind dat het dat op een heel mooie manier doet. In dat systeem kan COVAX veel sneller inspelen op de behoeften in de ontwikkelingslanden. We hebben twee keer zoveel gedaan als er initieel was beloofd, maar dat is wel nogal bescheiden als we naar Nederland kijken.

Er is nog iets wat we van Nederland kunnen leren. Daar redeneert de regering de strijd tegen de pandemie een strijd vanuit alle overheidsdepartementen is. Het gaat er dus niet alleen om om de pandemie onder controle krijgen, maar ook om het herstel van de wereldeconomie te faciliteren. Daarom worden er middelen vanuit alle departementen, en niet alleen maar vanuit ontwikkelingssamenwerking, uitgetrokken in de begroting. De redenering die daarachter zit, is dat het overwinnen van de pandemie in het voordeel is van elk land en dus ook van Nederland. Het gaat dus om een wereldwijde aanpak. Mijn vraag aan u, minister-president, is of u die aanpak en visie van Nederland deelt? Vindt u dat Vlaanderen daarvan kan leren en kan zorgen voor een horizontale geïntegreerde financiering vanuit verschillende departementen?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik dank de heer Van de Wauwer voor zijn vraag en de minister-president voor zijn antwoord. Ik heb in juni 2021 ook een stand van zaken gevraagd over de vaccins en de samenwerking met de partnerlanden. Het antwoord was toen ook al dat er logistiek nog werk aan de winkel was, maar u zag net in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking de meerwaarde om het georganiseerd te krijgen dat de vaccins tijdig kunnen worden toegediend.

Ik wil ingaan op een ander element dat ik toen heb aangehaald in mijn vraag, namelijk de communicatie. We weten dat er heel wat fake news en onwetendheid is, vooral in de plattelandsgebieden in Afrika, en dat er nog moet worden gewerkt aan het vertrouwen in de overheid wat betreft de uitnodigingen. In hoeverre dringt Vlaanderen er bij Europa op aan om daarop verder in te zetten?

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Minister-president, ik dank u voor de informatie. Ik vind het heel verstandig om ons specifiek te richten op de partnerlanden. U sprak over het overbruggen van die laatste mijl in Zuid-Afrika, maar ook over het succesvol faciliteren van de levering van vaccins in Mozambique. Er is natuurlijk ook nog Malawi als partnerland. Kan Vlaanderen daar iets bijdragen? Zijn er verder nog plannen om de partnerlanden bij te staan in de organisatie van hun vaccinatiecampagne, bijvoorbeeld wat betreft de distributie, het transport of de overdracht van kennis?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, ik zal de aanpak van Nederland om dat in alle departementen te doen eens bekijken. Onze huidige geprivilegieerde aanpak voor de partnerlanden – op voorhand goed inschatten wat de overschotten zijn en ervoor zorgen dat die op tijd in de landen zijn – is een tamelijk efficiënte manier van werken, maar ik zal dat eens bekijken.

We kijken vaak naar het Noorden. Als u goede suggesties hebt, dan zullen we die zeker eens bekijken.

Mevrouw Talpe, ik heb die bezorgdheden overgemaakt aan de federale overheid, want die onderhoudt natuurlijk de contacten met Europa op dit vlak.

Mijnheer De Veuster, we zitten vaak met onze partnerlanden samen om te bekijken waar hun behoeften liggen. Vandaar de concrete invulling met Mozambique en Zuid-Afrika. Wat Malawi betreft: dat is op een andere manier georganiseerd. Daar zijn wij niet rechtstreeks ter hulp geschoten.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): We willen de wereldwijde pandemie allemaal onder controle krijgen en daarvoor is die vaccinatiegraad van 70 procent nodig. Om die te bereiken zijn er wereldwijd 11 miljard vaccins nodig; dat hebben een aantal internationale organisaties berekend. Dit jaar zitten we al op 10,6 miljard van die 11 miljard, dus dat is zeker haalbaar, maar het is natuurlijk belangrijk dat rijke landen in het Noorden niet al die vaccins gaan opkopen. Ik ben blij, minister-president, dat u en de federale overheid hun verantwoordelijkheid niet ontlopen. Ik hoop ook dat we nog meer kunnen doen. Mijn collega Els Van Hoof heeft in de Kamer een resolutie ingediend rond het 'get one, give one'-principe. Misschien is dat iets om verder over na te denken. Maar voor vandaag wil ik u enkel nog bedanken voor uw heel uitgebreide en duidelijke antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.